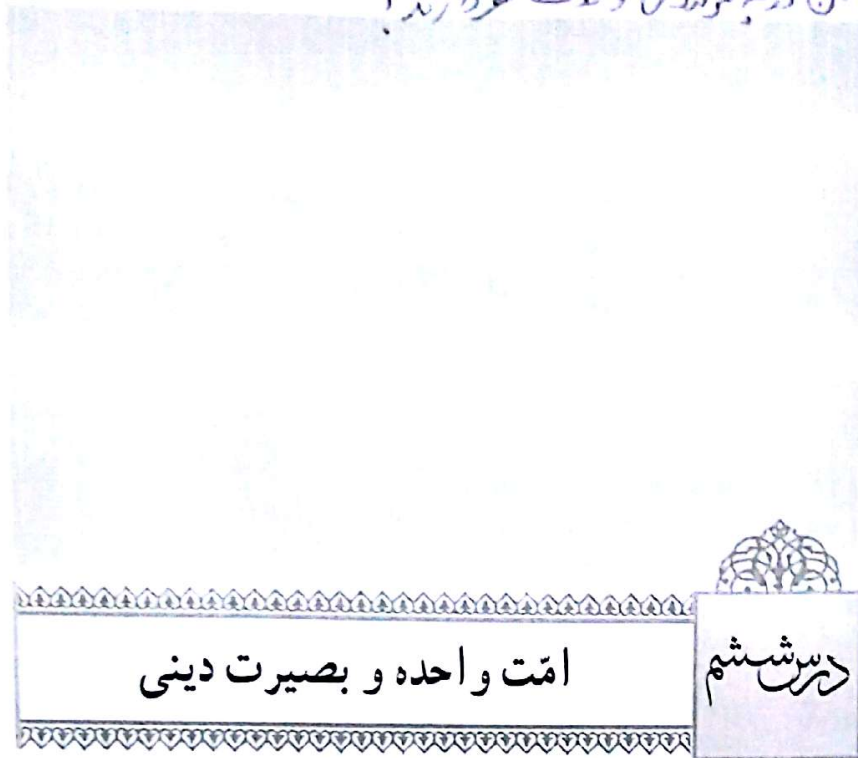

- ۱) باس دین اسلام بر چه چیز است؟
 ۲) وحدت و اتحاد مطمح بر چه معناست؟
 ۳) تمام مسلمانان در چه مواردی وحدت نظر دارند؟

بابتشر: سبزی

با اندیشه در قرآن و سنت متوجه می شویم که بنای دین اسلام بر وحدت و اتحاد است^۱ و وحدت یعنی یکی بودن و اتحاد یعنی یکپارچگی^۲ تمام مسلمانان در توحید (یکتاپرستی)، اعتقاد به خاتمیت رسول الله ﷺ و ایمان به قیامت وحدت نظر دارند) در آنجا هم که تفاوت نظر امری ناگزیر است (مانند مسائل فقهی و...)، اسلام به اتحاد و جمع شدن در اطراف ریسمان محکم الهی (توحید) و جنگ زدن به آن امر کرده است. باید بدانیم که تفاوت های فقهی هیچ گاه نباید مسلمانان را از هم پراکنده سازد. در عین حال، تفاوت در نظر، امری عادی و طبیعی است؛ ناجایی که به نقل از قرآن و طبق نص صریح آن، دو پیامبر در یک زمان (حتی با وجود رابطه پدر و پسری) با هم در داوری یک موضوع تفاوت نظر داشته اند.

ن
 این را به داور صفت داور و...

وَإِنْ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ. مؤمنون ۵۲
 همانا این امت شما امتی واحد است و من پروردگار شما هستم. پس، از من پروا کنید.

۱- به آیات ۷۸ و ۷۹ سوره انبیاء بنگرید. اختلاف داود و سلیمان علیهما السلام، پدر و پسری که هر دو پیامبرند و قرآن داوری هر دو را در حل یک موضوع، خوب می داند اما حکم سلیمان (پسر) را بر حکم داود (پدر) ترجیح می دهد.

۴۵
 بعضی نه خداوند پروردگار کیست، است و دم تیر با به
 کی و واحده با بشر.

پیام: زمانی که
 مسلمانان از خدا
 پروا دارند و
 او را پروردگار
 خود می دانند
 بنا بر این یک
 امت واحده
 محسوب می شوند.

۱) یک مورد دشمنی است اما در مذهب اسلام را بیان کنید.

۲) نام تراکیر برای مسلمانان چیست؟

۳) اصطلاح امت بر چه معانی است؟

۴) چرا به همه ناسان است و عدم لغت بر خود؟

الف
۱) در مورد اتحاد در مذاهب مختلف در عین حفظ اختلافات فقهی می توان به تابعی بودن امام اعظم علیه السلام اشاره کرد (توجه به این نکته هم لازم است که تابعی نزد همه مسلمانان جایگاهی محترم و والا دارد.) و بدانکه امام احمد بن حنبل رحمته الله تاگرد امام شافعی رحمته الله و امام شافعی هم تاگرد امام مالک رحمته الله است این درس بزرگی برای تمامی امت است که بدانند آن بزرگان در عین تفاوت نظر در رویه و تحلیل مسائل فقهی، با یکدیگر رابطه صمیمی استاد و شاگردی داشته اند نام فراگیر و شاملی که قرآن برای مسلمانان انتخاب کرده، «امت» است (امت یعنی توده هایی از مردم که با وجود تفاوت در زبان، قومیت، آداب و رسوم، در هدفی مهم مشترک اند و آن هدف، همه آنها را با هم جمع می کند) به همین سبب، می توان گفت (امت اسلامی، امتی است که در عقیده پاک اسلامی با هم یکی شده اند) این امت، الگویی عملی دارد که بیستاز کاروان آن است و همه پشت سر او حرکت می کنند. اینان با این پیشوای خدایی فرار است بهترین الگوی عملی برای تمام ملت ها و اقوام باشند.

→ ﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا ۚ﴾

و این گونه سارا امتی میانه رو کردیم تا گواهانی ابر حقانیت اسلام! برای همه اقوام شوید و پیامبر نیز بر شما گواه باشند.

توجه کنیم که (یکی از بسترهای شکل گیری اختلاف، غلو در دین است) قرآن با نهی غلو (خطاب به اهل کتاب) مسلمانان را نیز از غلو در دین نهی می کند و در این مورد می فرماید: «با اهل کتاب لا تغلوا فی دینکم... ای اهل کتاب در دین خود غلو و زیاده روی نکنید.»

تدبیر در آیه

با تدبیر در آیه مبارکه ۱۴۳ سوره بقره بگویند چه ویژگی هایی به امت پیامبر نسبت داده شده است؟

۱- امت اسلام، امت معتدل و میانه رو است (فراط و تفریط است) - ۲- امتی الگوست

۱- وهبه الزحیلی در جلد اول «الفقه الاسلامی و ادله» تصریح می کند که امام اعظم تابعی است

۲- در کتب تاریخ فقه آمده است که امام شافعی به حرمت استادن، امام مالک، تا زمان حیات استاد از ذکر برخی از آرا خودداری می کرد.

۳- سوره بقره، آیه ۱۲۳: توضیح اینکه امت وسط یعنی امتی که از افراط و تفریط دوری می کند و وسط یعنی امتی که فضائل و ویژگی های

مثل دادگری ایمان و حسنات دارد و شهید هم یعنی نمونه های عملی که در دنیا برای دیگران الگو هستند و در قیامت هم در دادگاه الهی گواهی می دهند که برای الگو بودن در حد توان تلاش کرده و حقانیت دین را ثابت نموده اند.

۲- نهی از غلو در دین با عبارت «لا تغلوا» در دو جای قرآن آمده است:

۱- سوره نساء، آیه ۱۷۱، ۲- سوره مائده، آیه ۷۷.

غلو اهل کتب این بود که به عیسی مریم و غیر شخصیت خدایی دادند و آنها را به خاطر مقام رسالت و نبوت، فرزند خدا و با در سطح خدا دانستند.

۶) یکی از بسترهای شکل گیری اختلاف بین امت اسلام را نام ببرید.

۷) قرآن از چه طریق مسلمانان را از غلو در دین باز می دارد؟

با کسر
سری

پیام آیه :
الگویی عملی است و اسلام
پیامبر اکرم هر باشد.
امت اسلام
امت معتدل
و میانه روی است
- امت اسلام
در صورت
پر دای خدا
به عزیزان
الگویی دیگر است
مستوب بر خود
- در میانیت
تهدیه بر
دین حیات

جایگاه امت اسلامی

طبیعتاً هر قوم و ملتی می‌تواند بر اساس میزان پایبندی خود به آنچه دارد از یک طرف و ارزش داشته‌اش از طرف دیگر، برای خود جایگاهی کسب کند، اما قرآن امت اسلامی را بهترین امت می‌داند:

«كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ لَوْ آمَنَ أَهْلُ

الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمْ الْفَاسِقُونَ.» «ال عمران، ۱۱۰»

نمای بهترین امتی هستید که برای مردم پدیدار شده‌اید؛ به کار بسندیده فرمان می‌دهید و از کار ناپسند باز می‌دارید و به خدا ایمان دارید و اگر اهل کتاب ایمان آورند، قطعاً برایشان بهتر است. برخی از آنان مؤمن‌اند ولی بیشترشان از محدوده ایمان خارج می‌شوند و فاسق‌اند.

الکرامت

از این آیه چندین نکته استخراج می‌شود که در اینجا به مواردی از آنها اشاره می‌کنیم. تفسیر کرامت

۱- امت اسلامی بر اساس روند تکمیلی ادیان ابراهیمی، کامل‌ترین امت است؛ چون رسولش خاتم رسولان است.

۲- وصف امر به معروف و ناهی از منکر بیانگر این است که این امت، اهل عمل است و امر به معروف و نهی از منکر زمانی در محضر خداوند پذیرفته است که انجام دهنده‌اش اهل عمل باشد.

۳- امر به معروف و نهی از منکر در صورتی تحقق پیدا می‌کند که همه مسلمانان به شکل یک امت باشند؛ یعنی حاکمیت اسلامی داشته باشند و یا کارشان گروهی، منسجم و سازمان یافته باشد.

۴- امت اسلامی امر به معروف و ناهی از منکر، عملاً امتی دلسوز و صاحب احساس و مسئولیت است.

۵- از کلمه «لِلنَّاسِ» فهمیده می‌شود که امت اسلامی خود را در مقابل همه انسان‌ها مسئول می‌داند.

۶- از واژه «لِلنَّاسِ» همچنین می‌توان فهمید که امت اسلامی که به سود همه انسان‌ها کار می‌کنند و کار امر به معروف و نهی از منکر در واقع به مصلحت همگان است.

۷- در جهان امروز، فراموش کردن توحید و ایمان به زندگی ابدی، بوج‌گرایی، دنیاپرستی و وجود اعتقادات انحرافی، دعوت‌گرانی دلسوز و صبور می‌طلبد که چراغی بر فروز برای زندگی برتر شوند و انسان‌ها را نجات دهند.

۱- درباره ترجمه و تفسیر واژه «أُخْرِجَتْ» نظراتی مختلفی داده شده است؛ از جمله، «أُخْرِجَتْ» یعنی «آفریده شده‌اند» و همچنین «أُخْرِجَتْ» یعنی برای دعوت آنها به نیکی‌ها و معنیان از بدی‌ها کار دعوت و تبلیغ را در پیش گرفته و به مناطق مختلف زمین خروج کرده‌اند.

۱) مراتب مختلف دین دار کدام اند ؟

۲) تفاوت الفاضلون، المؤمنون و المحسنون چیست ؟

۱ ر ۲
برای کشمکش و نزاع تبدیل کرد (دین داری مراتبی دارد؛ در این مراتب، ابتدا فرد به درجه اسلام می رسد و بعد از مدتی تعهد و پیشرفت، به مرحله ایمانی می رسد و پس از رشد بیشتر در اخلاص، تقوا و استقامت دینی به مرحله احسان می رسد. به دارنده هر کدام از این مراتب به ترتیب مسلم، مؤمن و محسن می گویند و با توجه به این تقسیم بندی، به مجموعه منسجم طبقات سه گانه یاد شده «مسلمون، مؤمنون و محسنون» گفته می شود) تمام آحاد و طبقات امت اسلامی باید بدانند که رهروان شاهراهی به نام «صراط مستقیم» هستند. (قرآن به همه رهروان این راه پر برکت امر کرده است که به ریسمان محکم الهی (توحید) جنگ زنند و متفرق نشوند و بدانند که (تفرقه از شاخه های جاهلیت) است و با تفاوت نظر در مسائل علمی و دینی و یا تنوع زبان و فرهنگ و قومیت فرق دارد.)

سأهراه لاین اسلام
صراط مستقیم
تفاوت تفرقه با تنوع
زبان و قومیت چیست؟

لایزاله نفسه فی
جاهلیت سابقا

«واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا واذكروا نعمت الله عليكم اذ كنتم اعداء فآلف بين قلوبكم فأصبحتم بنعمته إخوانا وكنتم على شفا حفرة من النار فانقذكم منها كذلك يبين الله لكم آياته لعلكم تهتدون.» آل عمران، ۱۰۳

همگی به ریسمان خداوند جنگ بزنید و از اختلاف و تفرقه بپرهیزید و از نعمت خدا [دین اسلام] بر خود یاد کنید که زمانی با یکدیگر دشمن بودید و خداوند دل هایتان را به هم بیوند داد و به وسیله نعمت او با هم برادر شدید و شما بر لب حفره ای از آتش بودید و خدا شما را از آن نجات داد؛ این چنین، خداوند آیات خود را برایتان آشکار می سازد؛ شاید پذیرای هدایت شوید.

نفت موهود را کیم
آل عمران / ۱۰۳

برای توضیح بیشتر موضوع اتحاد اسلامی و تأمل بیشتر در قرآن، به چند نکته در این آیه اشاره ۴

۱- امت اسلامی همانند کاروانی است که افراد آن به ریسمانی محکم نیاز دارند تا با جنگ زدن به آن از لغزش و ترک مسیر اصلی در امان بمانند.

۲- مفسران قرآن حبل الله را دین خدا و پیمانی می دانند که مؤمنان با خدا بسته اند (پیمان ایتاک تعبد و ایتاک نستعین).

۳- فلسفه وجودی حبل (ریسمان)، استفاده از آن برای نجات یافتن از عدم تعادل و دوری از اعتدال است (۸) فلسفه وجودی حبل چیست؟ حبل الله، رونده راه را مسلط می کند و مانع انحراف او به چپ و راست می شود و این همان معنای اهدنا الصراط المستقیم است.

۴- متحد شدن یک وظیفه همگانی است؛ چون همه مسلمانان به آن امر شده اند (واعتصموا) ۹ از کدام سمت است؟

تأمل ریسمان
مد نظر است؟

۱- این مطلب را فخر رازی با بیانی نبیوا در تفسیر خود از این آیه ذکر کرده و البته به جای کاروان، «طریق دقیق» را آورده است.
۲- و سایر پیمان های موجود در قرآن، که البته همگی در آیه ۵ سوره حمد جمع می شوند.

کاروان را در
صراط مستقیم
در امان می ماند؟
دین خدا
ریسمان که خدا
با مؤمنان
بسته است.

